

SI Universum

THE OVERALL DEVELOPMENT OF THE MODERN WORLD

Proceedings of XXXV
International scientific conference

Philadelphia
Nov 22, 2018

www.iscience.me

2. Bobrova L.N., Emelyanova I. N. Cognitive aspects of computer knowledge control // Information technology in the process of a modern specialist preparing. Interuniversity collection. 2001. Edt.4, T.1. PP 42-51.

Iryna Illivna Rozman
Ph. D. (Pedagogy), Associate Professor
Department of philological disciplines
and social communications
Ukraine, Mukachevo

SOME ASPECTS OF THE STUDY OF PEDAGOGICAL BIOGRAPHY

Розман Ірина Іллівна
к.пед.н., доцент
Мукачівський державний університет
кафедра філологічних дисциплін та соціальних комунікацій
Україна, м. Мукачево

ОКРЕМІ АСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ БІОГРАФІСТИКИ

The article deals with questions regarding the study of pedagogical personalities in conjunction with philosophy and psychology. A parallel study of the questions of Western scientists regarding the peculiarities of the world perception of personalities has been carried out. The necessity of studying certain aspects of the problem in modern humanities, certifying the depth of research and the value of biography for the further development of pedagogical science, is noted.

Key words: biography, research, interrelation, methodology, tools, livelihoods.

У статті розглядаються питання стосовно вивчення педагогічних персоналій у взаємозв'язку з філософією та психологією. Здійснена паралель дослідження питань західних науковців стосовно особливостей світосприйняття персоналій. Наголошено на необхідності вивчення окремих аспектів проблематики в сучасній гуманітаристиці, що засвідчує глибину дослідження та значення біографії для подальшого розвитку педагогічної науки.

Ключові слова: біографістика, дослідження, взаємозв'язок, методологія, інструментарій, життєдіяльність.

Взаємодоповнюваність – одна з головних теоретико-методологічних установок дослідження феномену біографії в гуманітаристиці. До її з'ясування

«The overall development of the modern world»

у педагогічній біографістиці підходимо не з традиційних позицій, які передбачають показ загальних відомостей, а в науково-методологічній площині.

Необхідно звернути увагу на наукові концепції, теорії, ідеї, погляди, які сприяють ґрунтовному осмисленню загальних проблем життєдіяльності педагогічної персоналії; на науковий інструментарій, що забезпечує розвиток науково-методологічних засад педагогічної науки; на практичний досвід біографічних досліджень у різних галузях знань.

Органічний взаємозв'язок педагогічної біографістики із філософією обумовлений її інтегративною функцією, що покликана об'єднувати і синтезувати конкретні, спеціалізовані напрями біографічних досліджень, а також виявляти можливість (або принципову не можливість) їхнього співставлення. Доробок відомих українських філософів у галузі біографістики (О. Валевський, І. Голубович, В. Менжулін та ін.) дає важливе теоретико-методологічне підґрунтя для розуміння ролі біографічної проблематики в сучасній гуманітаристиці та засвідчує глибину дослідження біографії, біографічної практики у європейській науковій і культурній традиції, яка активно розвивається через зростаючий інтерес до індивідуального життя особистості [5].

Для педагога-дослідника у галузі біографістики дає розуміння біографії як соціокультурного феномену, що характеризує індивідуально-особистісний вимір соціального буття і культури та розкриває пізнавальні можливості й межі біографічного підходу в соціогуманітарному знанні.

Німецький філософ і культуролог В. Дільтеєм (1811 – 1933) висунув гіпотезу «наук о духе» (до яких відносив передусім історію) та «філософії життя», які обґрунтовують ідею саморефлексії життя («життя тлумачить життя»), тобто її «внутрішньої автобіографічності»: зрозуміти життя можна лише шляхом застосування особливих методів пізнання, що ґрунтуються на вивченні психічних аспектів діяльності особи. Для історика педагогіки цінним і повчальним є досвід В. Дільтея як блискучого біографа, що запропонував цікаві оригінальні моделі наукової реконструкції визначних діячів і науковців й такому ракурсі розробив теоретичні моделі біографістики [3].

Важливим методологічним орієнтиром для проведення дослідження з педагогічної біографістики можуть слугувати викладені філософами концептуальні положення феноменологічної і екзистенціальної традиції. Відзначимо обґрунтовану відомими німецьким вченим К. Ясперсом (1883 – 1969) ідею «внутрішньої історичності» особистості, згідно з якою буття, культура розглядаються не стільки як природно-історичний процес, скільки як персоніфікована дійсність. За К. Ясперсом людина як ціле не об'єктивована, бо вона як предмет «ніколи не є собою». Тож справжнє, власне існування людини – це екзистенція, яка не обумовлена нічим зовнішнім, а лише власною індивідуальністю [6, с. 59-62, 74-75, 86-87].

Філософія екзистенціалізму, зокрема як одна з фундаментальних концепцій філософії педагогіки (С. Гессен, В. Гінецинський, В. Онищенко), дозволяє планувати реконструкцію біографії через типологію екзистенційних особистісних ролей, що відображають «покликання», «місію» людини та її реальні, а не вигадані «роль», «значення», «внесок» у суспільний, культурний, науковий поступ.

Необхідне осмислення й дослідження у площині накладання індивідуально-особистісного та об'єктивно-індивідуального прояву на соціальне буття, дозволяє різнопланово вивчати особистість. За певних умов, з одного боку, індивідуальна біографія здатна репрезентувати цілу епоху, тип культури, наукові напрями, течії. З іншого боку, історія надіндивідуального соціокультурного утворення може бути представлена у просопографічній перспективі [2], яку в цьому випадку розуміємо як міждисциплінарну галузь досліджень, орієнтовану на створення колективних біографій педагогічних персоналій. Цінним і повчальним для педагогічної біографістики є історіософський досвід відомих учених, які напрацювали продуктивні науково-методологічні ідеї у контексті практики біографічної реконструкції та вивчення особи в історичній ретроспективі.

Аналізуючи нагромаджений в історії філософії досвід розвитку і особливості біографічного жанру, М. Менжулін обґрунтував ідею формування у цій галузі науки окремого жанру у вигляді інтелектуально-біографічної прози, де дослідник-біограф веде діалог з філософськими ідеями та з їхніми авторами. З таких позицій з'ясовується одна з кардинальних проблем біографістики щодо відносин між біографом-дослідником, текстом (в цьому випадку філософськими ідеями, а в ширшому розумінні джерелами біографістики) і їхніми авторами, тобто досліджуваними персоналіями [5].

Педагогіка тісно пов'язана з психологією, які мають спільний предмет дослідження – Людину у процесі її онтогенезу. Ця проблема глибоко розкрита у ґрунтовних дослідженнях Л. Виготського, О. Власова та ін.

Констатуючи універсальне значення наукових знань з психології для розвитку педагогічної біографістики, акцентуємо на двох аспектах цієї проблеми: загальнотеоретичному та дослідницько-інструментальному. В обох випадках розглядаємо її через призму окремих галузей теоретичної психології, яка нагромадила великий масив знань про особливості психіки творчої особистості.

Отже, знання з теоретичної психології орієнтують на осмислення педагогічної персоналії як цілісного утворення і системи психічних властивостей, що має власну структуру і внутрішні зв'язки, які відображають взаємини із різними середовищами.

Серед діяльнісно-поведінкових різновидів науково-прикладної психології особливе значення для педагогічної біографістики має методологічний інструментарій вікової психології, яка досліджує онтогенез психічних властивостей на різних етапах розвитку особистості. В такій площині через

«The overall development of the modern world»

застосування психо-діяльнісного підходів та інструментарію гуманістичного психоаналізу і екзистенційної логотерапії реконструюється процес формування «людини-діяча» як суб'єкта відповідального вибору, що є породженням життя у соціумі та досягає власних цілей у різних сферах суспільної активності (А. Акрушенко, О. Ларина, Т. Каратьян [1, с. 8-12]).

У такому ключі актуалізуємо доробок українських і зарубіжних учених з проблем психології розвитку, творчості й обдарованості, що розкриває психічні закономірності і механізми евристично-інтелектуальної праці вченого та чинники, умови її мотивації, стимуляції, гальмування тощо (Д. Кун, В. Моляко, В. Романець, О. Туриніна та ін.) [5].

Значний науково-теоретичний і дослідницько-інструментальний потенціал має досвід розробленого в психології біографічного підходу. Вчені визначають у ньому три основні компоненти: біолого-біографічний (вивчення об'єктивних умов життя, подій середовища і поведінки в ньому людини); історію переживань (еволюція внутрішнього світу людини); історія творчості людини [4, с. 10-19].

У такому ракурсі відзначимо доволі продуктивну для педагогічної біографістики думку, згідно з якою при вивченні феномену творчості необхідно враховувати «весь спектр індивідуальних проявів особистості», тобто, не обмежуватися «виключно критерієм соціальної цінності», адже її результат може бути індивідуально значущим, виступаючи спонукальним чинником своєрідного виняткового особистісного розвитку творця [4].

У західній психології біографічний метод як система засобів дослідження, діагностики, корекції та проектування життєвого шляху людини почав розроблятися у першій третині ХХ ст. та був орієнтований на ретроспективне осмислення життєдіяльності відомих історичних постатей.

Співставлення поглядів широкого кола науковців щодо вивчення персоналій дадуть змогу відновити в Україні педагогічну думку, забезпечити спадкоємність поколінь.

Отже, висвітлення педагогічних поглядів вчених, педагогів, минулого та звернення їх до системного вивчення творчої біографії у контексті історичної епохи нині виступає популярним інструментом дослідження та реконструкції феноменів історико-педагогічної науки. І саме біографістика дозволяє досліднику здійснити системний аналіз історико-педагогічних явищ певного часового проміжку.

Література:

1. Аносов І.П. Сучасний освітній процес: антропологічний аспект: монографія. К.: Твім інтер, 2003. 391 с.
2. Голубович И. В. Биография как социокультурный феномен: методология [censored] в гуманитарном знании. URL: <http://forum.onu.edu>
3. Дільтей В. Зібрання творів у 6 тт. Під ред. АВ Михайлова і Н.С. Плотникова. Т. 1: Введення в науки про дух / Пер. з нім. під ред. ВС Малахова.

[Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://filosof.historic.ru/books/item/f00/s00/z0000740/>

4. Ковальчук Г.Г. Кершенштейнер про роль продуктивної праці у вихованні особистості школяра. URL : http://www.irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe?...

5. Менжулін В. І. Біографічний підхід у західній історико-філософській традиції: віхи становлення: дис. .. д. філософ. наук: 09.00.05. Київ, 2011. 34 с.

6. Ясперс К. Всемирная история философии. Введение/ пер.: К.Лощевский. СПб.: Наука, 2000. 272 с.

Tkachuk Halyna Volodymyrivna
Candidate of Pedagogical Sciences
Associate Professor
of the Department of Informatics and information and communication
technologies
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University
Uman, Ukraine

SOCIAL AND ECONOMIC PRECONDITIONS OF THE IMPLEMENTATION THE BLENDED LEARNING IN THE EDUCATIONAL PROCESS

Ткачук Галина Володимирівна
кандидат педагогічних наук
доцент кафедри інформатики
та інформаційно-комунікаційних технологій
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
м. Умань, Україна

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

Abstract. The article describes social and economic preconditions of the implementation of blended learning in the educational process. it is determined that the innovative factors of the implementation of blended learning in educational institutions of the world are the innovative activity of the subjects of education and science and the continuous innovation and technological updating of all spheres of society. it was described such indicators of innovative activity as the level of access to ICT, the intensity of ICT use in society, knowledge and skills in the field of ICT.

Keywords: blended learning, ICT, social and economic preconditions, innovative activity, digital technology.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>